

Brüssel, 4. juuni 2026
(OR. en)

10140/26

ECOFIN 748
UEM 226
SOC 336
EMPL 165
COMPET 695
ENV 638
EDUC 220
ENER 337
JAI 749
GENDER 76
JEUN 117
SAN 413
ECB
EIB

SAATEMÄRKUSED

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPRez, direktor
Kättesaamise kuupäev:	3. juuni 2026
Saaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2026) 223 final
Teema:	Soovitus: NÕUKOGU SOOVITUS, mis käsitleb Rumeenia majandus-, sotsiaal-, tööhõive-, struktuuri- ja eelarvepoliitikat

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2026) 223 final.

Lisatud: COM(2026) 223 final

EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 3.6.2026
COM(2026) 223 final

Soovitus:

NÕUKOGU SOOVITUS,

mis käsitleb Rumeenia majandus-, sotsiaal-, tööhõive-, struktuuri- ja eelarvepoliitikat

{SWD(2026) 223 final}

Soovitus:

NÕUKOGU SOOVITUS,

mis käsitleb Rumeenia majandus-, sotsiaal-, tööhõive-, struktuuri- ja eelarvepoliitikat

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2024. aasta määrust (EL) 2024/1263 majanduspoliitika tulemusliku koordineerimise ja mitmepoolse eelarvejärelevalve kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1466/97,¹ eriti selle artikli 3 lõiget 3,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrust (EL) nr 1176/2011 makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta,² eriti selle artikli 6 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitusi,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi resolutsioone,

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeltõidu,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

võttes arvesse majandus- ja rahanduskomitee arvamust,

võttes arvesse sotsiaalkaitsekomitee arvamust,

võttes arvesse majanduspoliitika komitee arvamust

ning arvestades järgmist:

- (1) Määruses (EL) 2024/1263 on selgitatud majandusjuhtimise raamistiku eesmärged; raamistik peaks reformide ja investeringute abil edendama usaldusväärset ja jätkusuutlikku riigi rahandust, kestlikku ja kaasavat majanduskasvu ning vastupidavust, samuti ära hoidma valitsemissektori ülemäärast eelarvepuudujääki. Määruses on sedastatud, et nõukogu ja komisjon teevad Euroopa poolaasta raames mitmepoolset järelevalvet kooskõlas ELi toimimise lepingus sätestatud eesmärkide ja nõuetega. Euroopa poolaasta raames sõnastatakse eelkõige riigipõhised soovitusel ja jälgitakse nende rakendamist.
- (2) 16. juulil 2025 võttis komisjon vastu ettepaneku määruse kohta, millega luuakse Euroopa majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse, põllumajanduse ja maaelu, kalanduse ja merenduse, heaolu ja julgeoleku fond aastateks 2028–2034 ning

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2024. aasta määrus (EL) 2024/1263 majanduspoliitika tulemusliku koordineerimise ja mitmepoolse eelarvejärelevalve kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1466/97 (ELT L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj>).

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrus (EL) nr 1176/2011 makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta (ELT L 306, 23.11.2011, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj>).

muudetakse määrust (EL) 2023/955 ja määrust (EL, Euratom) 2024/2509³. Ettepaneku⁴ eesmärk on suurendada finantsarhitektuuri killustatuse vähendamise teel liidupoolse rahastamise tulemuslikkust ja toetada liikmesriike nende majanduspoliitika koordineerimisel kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 175.

- (3) 25. novembril 2025 võttis komisjon määruse (EL) nr 1176/2011 alusel vastu 2026. aasta häiremehhanismi aruande, milles nimetati Rumeeniat ühe liikmesriigina, kelle olukorda tuleb põhjalikult analüüsida. Komisjon võttis vastu ka soovitus Euroopa Liidu inimkapitali käsitleva nõukogu soovitus kohta ning ettepaneku 2026. aasta ühise tööhõivearuande kohta, milles analüüsitakse tööhõivesuuniste rakendamist ja Euroopa sotsiaalõiguste samba põhimõtete järgimist. Ühise tööhõivearuande ja soovitus inimkapitali kohta võttis nõukogu vastu 9. märtsil 2026.
- (4) Komisjon avaldas 29. jaanuaril 2025 konkurentsivõime kompassi – strateegilise raamistiku, mille eesmärk on suurendada järgmisel viiel aastal liidu üleilmset konkurentsivõimet. Selles on määratud kindlaks kestliku majanduskasvu elutähtsad tugisambad, milleks on kolm hädavajalikku tegevusvaldkonda – innovatsioon, süsinikuheite vähendamine ja konkurentsivõime – ning julgeolek. Euroopa poolaasta on kooskõlas konkurentsivõime kompassi põhimõtetega, tagades, et liikmesriikide majanduspoliitika vastab komisjoni strateegilistele eesmärkidele, ning kujundades ühtse majandusjuhtimise käsituse, mis edendab kestlikku majanduskasvu, innovatsiooni ja vastupidavust kogu liidus.
- (5) 2026. aastal jätkub majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta areng ning taaste- ja vastupidavusrahu viimase etapi rakendamine⁵. Taaste- ja vastupidavuskavad koos ühtekuuluvuspoliitika rahastusega on olnud Euroopa poolaasta poliitiliste prioriteetide elluviimiseks esmatähtsad, kuna kavad peavad tulemuslikult käsitlema kõiki hiljutiste Euroopa poolaasta tsüklite raames esitatud riigipõhistes soovitustes esile toodud probleeme või märkimisväärset osa neist ja Euroopa ühtekuuluvuspoliitika rahastatavates programmides tuleb riigipõhiseid soovitusi arvesse võtta. Nüüd, kus taaste- ja vastupidavusrahu kehtivusaeg läheneb lõpule, on jätkuvalt oluline jätkata rahastu raames toetatud ja rakendatud reforme ja investeeringuid, eelkõige neid, mis aitavad lahendada riigipõhistes soovitustes esile toodud probleeme.
- (6) 3. juunil 2026 avaldas komisjon Rumeenia kohta 2026. aasta riigiaruande. Selles on hinnatud Rumeenia edusamme asjaomaste riigipõhiste soovituste järgimisel ning tehtud kokkuvõtte sellest, kuidas Rumeenia on rakendanud taaste- ja vastupidavuskava. Kõnealuse analüüsi põhjal on riigiaruandes kindlaks tehtud Rumeenia kõige pakilisemad probleemid. Samuti on hinnatud Rumeenia edusamme Euroopa

³ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse Euroopa majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse, põllumajanduse ja maaelu, kalanduse ja merenduse, heaolu ja turvalisuse fond aastateks 2028–2034 ning muudetakse määrust (EL) 2023/955 ja määrust (EL, Euratom) 2024/2509, COM(2025) 565 final. Kavandatud määruse üle peetakse praegu läbirääkimisi kaasseadusandjatega.

⁴ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse Euroopa majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse, põllumajanduse ja maaelu, kalanduse ja merenduse, heaolu ja turvalisuse fond aastateks 2028–2034 ning muudetakse määrust (EL) 2023/955 ja määrust (EL, Euratom) 2024/2509, COM(2025) 565 final. Kavandatud määruse üle peetakse praegu läbirääkimisi kaasseadusandjatega.

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. veebruari 2021. aasta määrus (EL) 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusrahu (ELT L 57, 18.2.2021, lk 17, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj>).

sotsiaalõiguste samba rakendamisel ning liidu peamiste tööhõive, oskuste ja vaesuse vähendamise eesmärkide ning ÜRO kestliku arengu eesmärkide saavutamisel.

- (7) Komisjon on määruse (EL) nr 1176/2011 artikli 5 alusel Rumeenia olukorda põhjalikult analüüsinud. Peamised järeldused,⁶ milleni komisjoni töötajad oma hinnangus Rumeenia makromajandusliku haavatavuse kohta kõnealuse määruse kohaldamisel jõudsid, avaldati 20. mail 2026. 3. juunil 2026 jõudis komisjon järeldusele, et Rumeenias esineb endiselt ülemäärane makromajanduslik tasakaalustamatus. Eelarvepuudujäägi ja jooksevkonto puudujäägiga seotud haavatavus on viimasel ajal küll mõnevõrra vähenenud, kuid on endiselt väga tuntav, ning kulupõhise konkurentsivõime halvenemine jätkub, ehkki varasemast vähem. Tänu märkimisväärsetele konsolideerimisjõupingutustele vähenes 2025. aastal valitsemissektori eelarvepuudujääk. See peaks 2026. ja 2027. aastal veelgi vähenema, kuid jääb endiselt suureks. Pankade ja riigi vastastikune sõltuvus on jätkuvalt märkimisväärne, kuna riigivõlakirjade osakaal pankade koguarvas on ELi suurim ja suurenes 2025. aastal veelgi. Jooksevkonto puudujääk paranes 2025. aastal vaid vähesel määral ja jääb prognooside kohaselt suureks, ehkki sel aastal on oodata selle mõnevõrra jõudsamat vähenemist. Tööjõu ühikukulu kasv aeglustus 2025. aastal pärast varasemate aastate väga jõulist kasvu märkimisväärselt, kuid on eeldatavasti siiski kiirem kui enamikus ELi riikides. Alusinflatsioon oli Rumeenias viimastel aastatel ELi kõrgeim (käibemaksumäärade 2025. aasta tõusu arvele saab panna ainult osa sellest) ja peaks jääma kõrgeks. 2025. aastal tehti märkimisväärsed poliitilisi edusamme, eelkõige eelarvepuudujäägi vähendamisel tänu valitsemissektori palkade ja pensionide kaheaastasele külmutamisele ning käibemaksumäärade ja muude maksude tõstmisele. Tulevikust rääkides jääb Rumeenia juhul, kui ta ei konsolideeri jõuliselt oma eelarvet, ei võta ettevaatavaid sissetulekupoliitikameetmeid ega vii ellu tõhusaid struktuurireforme, endiselt avatuks riskidele, mis on seotud intressimäärade tõusu ja investorite usalduse muutumisega.
- (8) 8. juulil 2025 võttis nõukogu vastu Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 126 kohase läbivaadatud soovitus ülemäärase eelarvepuudujäägi kõrvaldamiseks Rumeenias⁷. Nõukogu soovitas kehtestada järgmised netokulude maksimaalsed kasvumäärad: 2025. aastal 2,8 %, 2026. aastal 2,6 %, 2027. aastal 4,6 %, 2028. aastal 4,4 %, 2029. aastal 4,2 % ja 2030. aastal 4,0 %. Need määrad vastavad maksimaalsetele kumulatiivsetele kasvumääradele, mis on arvatud võrdluses baasaastaga 2024 ning mis on 2025. aastal 2,8 %, 2026. aastal 5,5 %, 2027. aastal 10,4 %, 2028. aastal 15,2 %, 2029. aastal 20,1 % ja 2030. aastal 24,9 %. Kõnealuses soovitus esitatud korrigeeriva netokulude kavaga asendatakse netokulude maksimaalsed kasvumäärad, mis on kehtestatud 21. jaanuari 2025. aasta soovitusena, millega kiidetakse heaks Rumeenia keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava⁸⁹.

⁶ Komisjoni talituste töödokument „In-depth review for Romania Prepared under Regulation 1176/2011 on the prevention and correction of macroeconomic imbalances“ (Määruse (EL) nr 1176/2011 (makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta) alusel koostatud põhjalik analüüs Rumeenia kohta), (SWD(2026) 141 final).

⁷ Nõukogu soovitus ülemäärase eelarvepuudujäägi kõrvaldamiseks Rumeenias, vastu võetud 8. juulil 2025. Kõik Rumeenia ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlusega seotud dokumendid on kättesaadavad aadressil https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-governance-framework/stability-and-growth-pact/corrective-arm-excessive-deficit-procedure/excessive-deficit-procedures-overview/romania_en.

⁸ Nõukogu 21. jaanuari 2025. aasta soovitus, millega kiidetakse heaks Rumeenia riiklik keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava (ELT C/2025/647, 10. veebruar 2025; [Nõukogu 21. jaanuari 2025. aasta soovitus, millega kiidetakse heaks Rumeenia riiklik keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava](#)).

Tuginedes komisjoni 3. juuni 2026. aasta hinnangule tõhusate meetmete kohta,¹⁰ peatatakse Rumeenia ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlus.

- (9) Venemaa agressioonisõda Ukraina vastu ja selle tagajärjed kujutavad endast Euroopa Liidu jaoks eksistentsiaalset väljakutset. Komisjon on kutsunud liikmesriike üles taotlema stabiilsuse ja kasvu paktiga ette nähtud riikide vabastusklausli koordineeritud aktiveerimist, et toetada ELi jõupingutusi, mille eesmärk on suurendada kiiresti ja märkimisväärselt kaitsekulutusi¹¹; Euroopa Ülemkogu kiitis selle ettepaneku 6. märtsil 2025 heaks.
- (10) Rumeenia esitas 4. mail 2026 oma 2026. aasta eduaruande¹² netokulude soovitatud maksimaalsete kasvumäärade järgimise, kohandamisperioodi pikendamise aluseks olevate reformide ja investeeringute rakendamise ning Euroopa poolaasta riigipõhistes soovitusel kindlaks tehtud peamiste probleemide käsitlemiseks vajalike reformide ja investeeringute rakendamise kohta. Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artiklile 27 kajastab iga-aastane eduaruanne ka Rumeenia kaks korda aastas esitatavat aruannet taaste- ja vastupidavuskava rakendamisel tehtud edusammude kohta. Peale selle on iga-aastasessse eduaruandesse lisatud aruanne ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse raames võetud meetmete kohta.
- (11) SKP reaalkasv oli 2025. aastal 0,7 % ja THHI inflatsioon 6,8 %. Komisjoni 2026. aasta kevadprognoosi kohaselt kasvab reaalne SKP 2026. aastal 0,1 % ja 2027. aastal 2,3 % ning THHI inflatsioon on 2026. aastal 7,0 % ja 2027. aastal 3,7 %.
- (12) Eurostati esitatud andmete¹³ põhjal vähenes Rumeenia valitsemissektori eelarve puudujääk 9,3 %-st SKPst 2024. aastal 7,9 %-ni 2025. aastal. Puudujäägi vähenemine 2025. aastal tuleneb peamiselt mitme eelarve konsolideerimise paketi mõjust; need paketid võeti vastu ajavahemikul 2024. aasta detsembrist kuni 2025. aasta oktoobrini. 2024. aasta detsembris võttis parlament vastu meetmed avaliku sektori nominaalpalkade ja -pensionide külmutamiseks 2025. aastal, ning meetmed, millega suurendada tulusid mahus 0,3 % SKPst. 2025. aasta juulis võttis parlament vastu täiendavad eelarve konsolideerimise meetmed, millega suurendatakse märkimisväärselt maksutulu (käibemaksumäärade tõstmine, tervisekindlustusmaksete baasi laiendamine, samuti aktsiiside ja dividendimaksumäära tõstmine) ning pikendatakse nominaalpalkade ja -pensionide külmutamist 2026. aastale. 2025. aasta septembris võttis parlament lisaks vastu otsuse süvendada elamukinnisvara perioodilist maksustamist ja suurendada keskkonnamakse. Kevadprognoosi koostamise ajal teada olnud poliitikameetmete põhjal on komisjoni 2026. aasta kevadprognoosis eeldatud, et valitsemissektori eelarve puudujääk on 2026. aastal 6,2 % ja 2027. aastal 5,8 % SKPst. Puudujäägi vähenemine 2026. aastal kajastab peamiselt eespool kirjeldatud meetmete mõju kogu aasta jooksul. Puudujäägi vähenemine 2027. aastal tuleneb peamiselt avaliku sektori investeeringute prognoositud vähenemisest pärast taaste- ja

⁹ 21. jaanuari 2025. aasta soovitusel punkti 2 ja II lisa „Reformid ja investeeringud, mis on aluseks kohandamisperioodi pikendamisele seitsmele aastale“ kohaldamist jätkatakse.

¹⁰ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Keskpangale, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele, Regioonide Komiteele ning Euroopa Investeerimispankale: „2026. aasta Euroopa poolaasta kevadpakett“ (COM(2026) 200 final).

¹¹ Komisjoni teatis „Suuremate kaitsekulutuste võimaldamine stabiilsuse ja kasvu pakti raames“ (Brüssel, 19. märts 2025, C(2025) 2000 final).

¹² 2026. aasta eduaruannetega saab tutvuda aadressil https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

¹³ Eurostat, Euro Indicators, 22. aprill 2026.

vastupidavusrahastu rakendamise lõppu. Rumeenia eelarveolukord on endiselt habras. Võttes arvesse praegust poliitilist olukorda, on see hinnang endiselt väga ebakindel, ning nii 2026. aastal kui ka sellele järgnevatel aastatel endiselt vajalikku eelarve konsolideerimist ohustavad rakendamisriskid.

- (13) Komisjoni prognooside kohaselt oli eelarvepoliitika,¹⁴ mis hõlmab nii riigi enda kui ka ELi rahastatavaid kulutusi, 2025. aastal pärssiv (2,2 % SKPst). Prognooside kohaselt on see pärssiv ka 2026. aastal (2,5 % SKPst) ja 2027. aastal (0,7 % SKPst).
- (14) Eurostati esitatud andmete¹⁵ põhjal suurenes Rumeenia valitsemissektori võlg 54,8 %-st SKPst 2024. aasta lõpus 59,3 %-ni SKPst 2025. aasta lõpus. See, et valitsemissektori võla suhe SKPsse 2026. aastal suureneb, on peamiselt seotud valitsemissektori suurte esmaste eelarvepuudujääkidega ja intressimaksete prognoositud suurenemisega. Prognoosi koostamise ajal teada olnud poliitikameetmete põhjal on komisjoni 2026. aasta kevadprognoosis eeldatud, et valitsemissektori võla suhe SKPsse suureneb 2026. aasta lõpuks 61,6 %-ni ja 2027. aasta lõpuks veelgi, nimelt 63,4 %-ni. 2026. ja 2027. aasta kasv kajastab peamiselt valitsemissektori suuri esmaseid eelarvepuudujääke sel perioodil.
- (15) Eurostati andmetel¹⁶ moodustasid valitsemissektori kaitsekulutused Rumeenias 2025. aastal kokku 1,5 % SKPst. Komisjoni 2026. aasta kevadprognoosi kohaselt peaksid need moodustama 2026. aastal 1,7 % SKPst ja 2027. aastal 1,8 % SKPst.
- (16) Liit seisab jätkuvalt silmitsi energiavarustushäirete ja suure hinnavolatiilsuse ohuga, mida süvendavad üleilmseid nafta- ja gaasiturge mõjutavad geopoliitilised pinged. 2022.–2023. aasta energiakriisist saadud kogemused on näidanud, et ulatuslikud ja mittesihipärased meetmed toovad kaasa suured eelarvekulud ning on sotsiaalselt ja majanduslikult ebatõhusad. Pärast sõja puhkemist Lähis-Idas 2026. aasta veebruaris kehtestas Rumeenia eelarvepoliitika meetmed, millega leevendada kõrgete energiahindade mõju kodumajapidamistele ja ettevõtetele¹⁷. Nende hulgas on diisli toodete aktsiisi mittesihipärane vähendamine kuni 2026. aasta juuni lõpuni ning eelarves kuni 2026. aasta septembrini ette nähtud sihipärane riigiabi põllumajandustootjatele ja teatavatele ettevõtetele. Komisjoni 2026. aasta kevadprognoosi kohaselt on nende meetmete eelarvekulu 2026. aastal alla 0,1 % SKPst. Komisjoni hinnangus leitakse, et kui nimetatud meetmed jääksid kuni 2026. aasta lõpuni kehtima, ulatuks nende eelarvekulu 2026. aastal 0,1 %-ni SKPst.
- (17) Komisjoni arvutuste kohaselt suurenesid Rumeenia netokulud 2025. aastal 0,5 %. Netokulude kasv 2025. aastal on alla soovitatud maksimaalse kasvumäära.
- (18) Komisjoni arvutuste kohaselt peaksid Rumeenia netokulud suurenema 2026. aastal 1,8 % ning 2025. ja 2026. aastal kumulatiivselt 2,3 %. Prognoositud netokulude kasv 2026. aastal jääb alla soovitatud maksimaalse kasvumäära. 2025. ja 2026. aastal kokku

¹⁴ Eelarvepoliitika on määratletud valitsemissektori eelarvepositsiooni iga-aastase muutuse näitajana. Selle eesmärk on hinnata nii riiklikult kui ka liidu eelarvest rahastatavast eelarvepoliitikast tulenevat majanduslikku impulssi. Eelarvepoliitikat hinnatakse järgmiste näitajate vahena: i) keskpika perioodi potentsiaalne kasv ja ii) muutus esmastes kuludes, millest on maha arvestatud kaalutusõigusel põhinevad tulumeetmed, kuid mis hõlmavad taaste- ja vastupidavusrahastust ning muudest liidu vahenditest saadud tagastamatust abist (toetustest) rahastatud kulusid.

¹⁵ Eurostat, Euro Indicators, 22. aprill 2026.

¹⁶ Eurostat, valitsemissektori kulud valitsemisfunktsioonide klassifikaatori (COFOG) alusel.

¹⁷ See kajastab olukorda komisjoni 2026. aasta kevadprognoosi aluseks oleva kuupäeva seisuga (4. mai 2026).

jääb prognoositud netokulude kumulatiivne kasvumäär samuti alla soovitud maksimaalse kasvumäära.

- (19) Soovitus, millega kiidetakse heaks Rumeenia keskpika perioodi kava, täpsustatakse kohandamisperioodi pikendamise aluseks olevaid reforme ja investeeringuid ning nende rakendamise ajakava. Võttes arvesse Rumeenia iga-aastases eduaruandes esitatud teavet, leiab komisjon, et nende reformide ja investeeringute põhietappide rakendamine, mille tähtaeg oli 30. aprillil 2026, näib üldjoontes kulgevat kavakohaselt. Avaliku sektori tasustamissüsteemi reformimiseks tehtav ettevalmistav töö on tehnilisel tasandil käimas ja uus seadus võetakse eeldatavasti vastu 2026. aasta suvel. Maksuhalduse valdkonnas tuleb võtta mõningaid täiendavaid meetmeid, eelkõige selleks, et vähendada Rumeenia väga suurt käibemaksudokumentide täitmise lõhet. Samuti jätkatakse tööd omandi maksustamise reformiga, sealhulgas kinnisvara automatiseeritud hindamise IT-süsteemi väljatöötamise ja avaliku sektori kulude süsteemide järelevalve eristruktuuri kasutuselevõtmisega, samuti ettevõtete rahastamise reformiga. Komisjon leiab, et üldiselt on Rumeenia oma kohustused rahuldavalt täitnud¹⁸.
- (20) Rumeenia valitsemissektori eelarvepuudujäägi kontrollimiseks oleks väga kasulik tugevdada eelarvemenetlust, sest see omakorda võimaldaks paremini kontrollida avaliku sektori investeeringuid. Viimastel aastatel on täheldatud suundumust kulutada rohkem kui see on eelarvekavadega ette nähtud. See on tingitud investeeringute tegemise eest vastutavate ministeeriumide ja rahandusministeeriumi vahelise koordineerimise puudumisest. Rahastamisnõuete ja rahaliste vahendite kättesaadavuse kohta ka pärast eelarveaasta lõppu aitaks selgust tuua investeeringute planeerimise dokument, mis sisaldaks kõiki keskpika perioodi investeerimiskohustusi, sealhulgas kõiki kapitalinõudeid nende kohustuste kehtivuse vältel. Lisaks puuduvad mehhanismid, millega toetada rahaliste vahendite kättesaadavust pärast eelarveaasta lõppu, ning piirangud rahaliste vahendite muudele eesmärkidele ümbersuunamisele. Selline olukord viib oodatust suurema iga-aastase valitsemissektori eelarvepuudujäägi tekkeni. Parandada tuleks ka maksude kogumist, eelkõige kõrvaldades käibemaksu ja äriühingu tulumaksu puudujäägid, mis on praegu vastavalt 30 % ja 44 % ehk ELi suurimad. Keskpikas perspektiivis ja kui see on kooskõlas riigi rahanduse jätkusuutlikkuse põhimõttega, oleks asjakohane kaaluda madalapalgaliste töötajate maksukiilu vähendamist, kuna neil töötajatel on praegu suhteliselt suur maksukoormus.
- (21) Rumeenias rakendatud üld- ja eripensionireformid on hädavajalikud riigi rahanduse kaitseks ja pensionisüsteemi võrdsuse tagamiseks. Selleks et kindlustada riigi rahanduse jätkusuutlikkus, sealhulgas kavandada ja rakendada avaliku sektori palgareform, on vaja teha täiendavaid jõupingutusi.
- (22) Jätakuvalt on oluline süstemaatiliselt, sisuliselt ja õigeaegselt kaasata kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi, sotsiaalpartnereid, kodanikuühiskonda ja muid asjaomaseid sidusrühmi, et tagada laialdane isevastutus liidu rahastamisvahendite eduka rakendamise eest, sealhulgas Euroopa poolaasta kontekstis.
- (23) Euroopa Regionaalarengu Fondi (ERF), Õiglase Ülemineku Fondi (JTF), Euroopa Sotsiaalfond+ (ESF+) ja Ühtekuuluvusfondi toetust hõlmavate ühtekuuluvuspoliitika

¹⁸ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Keskpangale, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele, Regioonide Komiteele ning Euroopa Investeerimispankale: „2026. aasta Euroopa poolaasta kevadpakett“ (COM(2026) 200 final).

programmide rakendamine edeneb Rumeenias nii projektide väljavalimise kui ka maksete tegemise seisukohast ELi keskmisest kiiremini. Oluline on säilitada praegune hoog ja samal ajal maksimeerida nende mõju kohapeal. Rumeenia juba võtab oma ühtekuuluvuspoliitika programmide raames meetmeid konkurentsivõime ja majanduskasvu edendamiseks. Mõnes valdkonnas võib siiski olla vaja rakendamist veelgi tugevdada. Muu hulgas on tarvis leevendada süsinikuheite vähendamise ja majanduse õiglase ülemineku sotsiaalset ja majanduslikku mõju, pöörates eriti suurt tähelepanu territooriumidele, mida see üleminek kõige rohkem mõjutab. Rumeenia peab kiirendama Õiglase Ülemineku Fondi rakendamist, kuna vahendid tuleb välja maksta 2026. aasta lõpuks. Esmatähtis on tagada, et uued investeeringud, mille Rumeenia pani paika ühtekuuluvuspoliitika fondide vahendamise käigus, eelkõige need, mis on seotud vahendamise määruses¹⁹ kindlaks määratud viie prioriteediga, tehakse kiiresti ja tulemuslikult.

- (24) Rumeenia seisab silmitsi mitme probleemiga, mis on seotud avaliku halduse kvaliteedi ja tulemuslikkuse, suurte projektide ettevalmistamise ja prioriseerimise, majanduse ja energiatootmise süsinikuheite vähendamise, sotsiaalkaitse ja esmatähtsate teenuste kättesaadavuse, tööturul osalemise ja oskuste nappuse ning vaesuse ja sotsiaalse tõrjutusega.
- (25) Ettevõtluskeskkonda mõjutab jätkuvalt ebasoodsalt avaliku halduse ja institutsioonide nõrkus. Ametlik raamistik kvaliteetsete õigusaktide väljatöötamiseks on paigas, ent õigusakte ei rakendata järjepidevalt. Endiselt esineb puudusi seoses avalike konsultatsioonide ja mõjuhindamisega, mis keskenduvad sageli vormile. Kodanikuühiskonna organisatsioonid ja ettevõtjad kaebavad ikka veel, et avalike konsultatsioonide tähtsajad on väga lühikesed ja osalejate märkusi võetakse vähe arvesse. Avalikke konsultatsioone mõjutaks positiivselt sidusrühmade varasem poliitikatsükklisse kaasamine ning õigusaktide kvaliteeti saaks parandada, kui suurendataks riigiteenistujate suutlikkust koostada õigusaktide regulatiivse mõju hindamisi ja järeelhindamisi. Endiselt valmistavad suuri probleeme otsustusprotsessi prognoositavus ja õiguskindlus, sest õigusloomeprotsessis kasutatakse sageli valitsuse erakorralisi määrusi. Lisaks on Rumeenia üks suure regulatiivse koormusega riikidest: 66 % ettevõtjatest leiab, et ettevõtluseeskirjad takistavad pikaajaliste investeeringute tegemist. Digitaalsete avalike teenuste kättesaadavus ettevõtjatele ja üksikisikutele püsib hoolimata olukorra paranemisest tublisti allpool ELi keskmist (55 % võrreldes ELi 86 %-ga; 63 % võrreldes ELi 82 %-ga). Täiendavaid jõupingutusi tuleb teha, et tagada koostalitlusvõime kõigil valitsemistasanditel, kehtestada selgemad teenusestandardid ning parandada digitaalsete avalike teenuste läbipaistvust ja kasutajakogemust. Rumeeniale tuleks kasuks, kui ta rakendaks tõhusamalt riigi osalusega ettevõtete üldjuhtimise raamistikku, muu hulgas selles osas, mis puudutab piisavat läbipaistvust ja konkurentsi juhatuse liikmete ametisse nimetamisel, järjepidevaid volitusi ning tulemuspõhist tasustamist.
- (26) Hoolimata 2025. aastal tehtud jõupingutustest osutavad korduvad viivitused ELi programmide, sealhulgas taaste- ja vastupidavusraha rakendamisel püsivatele puudustele avaliku halduse suutlikkuses kavandada, valmistada ette ja rakendada keerukaid projekte. Konkurents riigihangete valdkonnas on piiratud, puudused kavandamisel ja pakkumuste ettevalmistamisel püsivad ning riigihanked on endiselt

¹⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. septembri 2025. aasta määrus (EL) 2025/1914, millega muudetakse määrusi (EL) 2021/1058 ja (EL) 2021/1056 seoses erimeetmetega strateegiliste probleemide lahendamiseks vahendamise raames.

suure korrupsiooni- ja pettuseriskiga valdkond. Kliimamuutustega kohanemise poliitika rakendamist ning investeeringuid keskkonnataristusse, eelkõige veemajandusse ja veekerksusesse, jäätmekäitlusesse, ringmajandusse ja looduspõhistesse lahendustesse, takistavad eksperditeadmiste ja ressursside puudumine kõigil territoriaalse juhtimise tasanditel ning süsteemsed puudused juhtimises ja haldusmenetlustes, strateegilises planeerimises, täitmise tagamises ja andmete kogumises. Surve ökosüsteemidele ja elurikkusele, sealhulgas mereökosüsteemidele aga püsib. Endiselt esineb suuri lünki raudtee- ja maanteetaristus (sealhulgas nende kliimakerksuses), veeremi uuendamises ning äärealade ühendustes ja piiriülestes ühendustes TEN-T ebaühtlase rakendamise tõttu. Sõidukipark uueneb ikka veel aeglaselt ja liiklusohutuse poolest on riik jätkuvalt ELi nõrgimate hulgas. Nende investeerimisvajaduste rahuldamine toetaks majanduskasvu ja regionaalset konvergensti, sest SKP elaniku kohta on pealinnapiirkonnas tunduvalt suurem kui riigi muudes piirkondades. Kuigi erainvesteeringute soodustamiseks on võetud mõningaid meetmeid, võiks hõlbustada ettevõtete, eelkõige VKEde juurdepääsu pankade pakutavale ja pangandusvälisele rahastamisele, kuna jae- ja institutsionaalsete investorite osalus kapitaliturgudel on endiselt vähene ja finantskirjaoskus kesine. Nii avaliku sektori kui ka ettevõtete kulutused teadusuuringutele ja innovatsioonile on ELi väikseimate hulgas. Toetada tuleb teadlaste karjääri ning ettevõtete ja akadeemiliste ringkondade koostööd ja sellest tulenevat tehnosiiret. Nende keerukate probleemide lahendamiseks peaks Rumeenia suurendama haldussuutlikkust kõigil valitsemistasanditel.

- (27) Rumeenia on teinud mõningaid edusamme oma energiaallikate jaotuse süsinikuheite vähendamisel, eelkõige kõrvaldades taaste- ja vastupidavuskava raames kasutuselt söel ja pruunsöel põhineva võimsuse, ent energiasüsteemi ümberkujundamise jätkamiseks on vaja teha täiendavaid jõupingutusi. Riigi energiasüsteem sõltub endiselt suurel määral fossiilkütustest, mis sageli määravad kõrge elektrihinna turul. Söekasutuse järkjärguline kaotamine ja maagaasi kasutamise piiramine ning nende asendamine puhtamate alternatiividega aitaks Rumeenia majandust tulevaste fossiilkütuste hinnašokkide eest paremini kaitsta, suurendaks energiavarustuse kindlust ja edendaks madalamate energiahindade kaudu ka konkurentsivõimet.
- (28) Viimastel aastatel on tehtud mõningaid edusamme taastuvenergia tootmise laiendamisel ning riigi taaste- ja vastupidavuskava sisaldab meetmeid, millega on kavas reformida õigusraamistikku, et soodustada taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu. 2025. aastal tuvastatud probleemid on aga veel lahendamata. Rumeenial on taastuvate energiaallikate kasutuselevõtul mitmesuguseid probleeme, nagu ettearvamatult regulatiivne keskkond, hindade ebakindlus, koormavad loamenetlused ja ebaselged maakasutuseeskirjad. Süsteemi paindlikkuse parandamiseks on vaja lisainvesteeringuid, mis peaksid eelkõige keskenduma võrgutaristule ja sellistele regulatiivsetele reformidele, mille eesmärk on lihtsustada ja kiirendada loamenetlusi, et hõlbustada täiendava taastuvenergia kasutuselevõttu. Rumeenia on 2030. aastaks seatud 15 % piiriülese ühendatuse eesmärgi saavutamisel graafikus, kuid tema võimsus ei ole endiselt piisav ja tema edusammud on aeglased. Piirkonna turgude paremaks lõimimiseks võiks tehtavaid jõupingutusi naaberriikidega (Bulgaaria, Ungari, Moldova, Ukraina) veelgi tõhusamalt koordineerida.
- (29) Rumeenia subsideerib endiselt fossiilkütuseid ning gaasist tugevasti sõltuv küttesektor on suures osas reformimata. Kuna praegu puudub selge kava nende toetuste järkjärguliseks kaotamiseks enne 2030. aastat, pärsib see elektrifitseerimist ja takistab energiaallikate jaotuse süsinikuheite vähendamist. Eriti oluline on järk-järgult kaotada

fossiilkütuste toetused, mis ei aita sihipäraselt lahendada energiaostuvõimetuse probleemi ja/või ei aita lahendada tegelikke energiajulgeolekuga seotud probleeme. Ebasoodsa elektri- ja gaasihinna suhte tõttu (mis osaliselt tuleneb fossiilkütuste toetustest) on elektri osakaal energiatarbimises jäänud viimase kümne aasta jooksul suurelt jaolt samaks. Kõrged energiahinnad avaldavad seavad surve alla energiamahukad tööstusharud ja konkurentsivõime. Tööstussektoris domineerivad vähese paindlikkusega protsessid (nt terase/alumiiniumi, tsemendi, klaasi tootmises) ning see piirab tarbimiskaja. Rumeenia taaste- ja vastupidavuskava ning ühtekuuluvuspoliitika programmid sisaldavad mitut suurt investeeringut eluasemete ja üldkasutatavate hoonete energiatõhususse, kuid edusammud on olnud aeglased ja eluasemete kvaliteediga on endiselt probleeme. Selleks et kiirendada uue taastuenergia tootmisvõimsuse kasutuselevõttu, vähendada sõltuvust fossiilkütustest (ja seega rasketööstuse süsinikuheidet) ning piirata energiatarbimist, eelkõige transpordisektoris ja hoonetes, on tarvis teha on täiendavaid poliitilisi jõupingutusi.

- (30) Võttes arvesse inimkapitali olulist rolli liidu konkurentsivõime ja strateegilise autonoomia edendamisel, soovitas nõukogu 2026. aastal liikmesriikidel võtta meetmeid, et kiiresti lahendada oskuste ja hariduse vallas inimkapitaliga seotud struktuursed probleemid, mis pärsivad konkurentsivõimet. Rumeeniale adresseeritud 2026. aasta riigipõhised soovitused võivad aidata rakendada nõukogu soovitud inimkapitali kohta liidus.
- (31) Naiste töäjõus osalemise määr on Rumeenias üks ELi madalamaid (57,8 % võrreldes ELi 71,1 %-ga). Noortel on raskusi ametlikule tööle asumisega. Nende töötuse määr on üks ELi kõrgemaid ning selliste noorte osakaal, kes ei tööta, ei õpi ega osale koolitusel (NEET-noored) on ELi keskmisest tunduvalt suurem (19,4 % võrreldes ELi 11,1 %-ga). Lisaks on endiselt piiratud puuetega inimeste tööhõive. Nende tööhõivelõhe on märkimisväärselt suurem kui ELi keskmine ja nende tööturul osalemise määr tööelu lõppfaasis on üks ELi madalamaid. Naiste, noorte ja puuetega inimeste tööturul osalemise suurendamine võib aidata leevendada ebasoodsat demograafilist olukorda, sest see aitaks täiendada olemasolevat töäjõudu ja toetada majandusarengut. Oluline oleks tegeleda probleemidega, mis on seotud aktiveerimismeetmete tõhususega, alla kolmeaastaste laste vähese osalusega alushariduses ja lapsehoiuse, iseäranis maapiirkondades (11,4 % võrreldes ELi 39,2 %-ga), ning töökohtade ligipääsetavuse ja nende kohandamisega puuetega inimeste jaoks, et toetada puuetega inimeste tööturule kaasamist. Lisaks on Rumeenia ELi kehvimate hulgas palgavaesuse poolest (10,7 % töötavatest inimestest võrreldes ELi 8,3 %-ga 2025. aastal), ja seda hoolimata pidevast vähenemisest alates 2016. aastast, mil palgavaesuse näitaja oli 18,6 %. Peamiselt mõjutab palgavaesus füüsilisest isikust ettevõtjaid. Keskmine reaalpalk on samal ajavahemikul aga märkimisväärselt kasvanud. Rumeenia võiks katsuda parandada aktiivsete tööturumeetmete kanaliseerimist ja rahastamist ning nihutada fookuse tööhõivetoetuse andmiselt koolitusele, teavitustegevusele ja teenuste digitaliseerimisele.
- (32) Rumeenia on käivitanud ulatuslikud haridus- ja oskuste reformid, et toetada oskuste arendamist. Hoolimata nendest jõupingutustest on tal endiselt probleeme haridussüsteemist varakult lahkumise vähendamise, põhioskuste ja põhiliste digioskuste parandamise, kutsehariduse ja -õppe tõhususe suurendamise ning haridusväljundite tööturu vajadustega vastavusse viimisega. Varakult haridus- ja koolitussüsteemist lahkunud noorte täiskasvanute osakaal on endiselt märkimisväärselt suur, samas kui ELi tasandil on see pidevalt vähenenud. Eriti suur on see maapiirkondades (23,7 % võrreldes 4,6 %-ga linnades), väiksemates linnades ja

eeslinnades ning romade ja puuetega inimeste hulgas. Noorte rumeenlaste kehvad põhioskused pärsivad konkurentsivõimet ja inimkapitali arengut. Üle 40 % 15-aastastest ei saavuta miinimumoskuste taset matemaatikas, lugemises ega loodusteadustes (võrreldes ELi keskmisega, mis on alla 30 %). See osutab süsteemsetele probleemidele õpetamise kvaliteedis. Maapiirkondade õpilaste punktisumma on seejuures tunduvalt väiksem kui linnades elavatel õpilastel. Lisaks on maapiirkondades põhiharidus ainult 66,5 %-l täiskasvanutest (linnades 94,7 %-l) ja kolmanda taseme haridus 6,6 %-l täiskasvanutest (linnades 37,3 %-l). Täiskasvanute vähenenud õppes osalemine piirab ka oskuste arendamist ega võimalda edendada karjääri. Nende probleemide lahendamine aitaks ühtlasi parandada töökohtade kvaliteeti. Suur puudujääk põhilistes digioskustes ohustab nii majandusarengut kui ka sotsiaalset kaasatust. Hiljutistest kutsehariduses ja -õppes osalejatest läbis paralleelselt töökohapõhise õppe kõigest 7,2 % (ELi keskmine on 65,2 %). Peale selle kaasneb tööjõu oskuste ja töandjate vajaduste kooskõlastamatusega, sealhulgas loodusteaduste, tehnoloogia, inseneriteaduste ja matemaatika valdkonna lõpetanute püsiva puudusega, oskuste nappus, eelkõige neis sektorites, mis on olulised rohepöörde seisukohast. See valmistab ettevõtjatele suurt muret. Nende probleemide lahendamiseks peaks Rumeenia kaotama struktuursed hariduslõhed, tagama elukestva õppe ning kasutama parimal viisil ära oskuste vajadusi ja arengut käsitlevad olemasolevad andmed.

- (33) Sotsiaalsed tingimused Rumeenias küll pidevalt paranevad, aga vaesuse või sotsiaalse tõrjutuse oht on endiselt üks ELi suurimaid, eriti laste seas (32,8 % võrreldes ELi 24,2 %-ga). Suurem on see oht ka haavatavate elanikkonnarühmade, nagu romade, puuetega inimeste, madala haridustasemega inimeste ja maapiirkondades elavate inimeste seas. Sotsiaalsiirded (v.a pensionid) on avaldanud vaesuse vähendamisele vaid piiratud mõju (18,8 % võrreldes ELi 34,4 %-ga) ning sotsiaalkaitsele tehtavad kulutused on endiselt ELi väikseimate hulgas. Sotsiaal-, tervishoiu- ja haridusteenuste kättesaadavus ei ole endiselt ühtlane: maapiirkondade elanikel ja tõrjutud kogukondade esindajatel, näiteks romadel, on keeruline neid teenuseid saada. Ilma kesk- ja kohaliku tasandi vahelise parema koordineerimiseta, sealhulgas andmete kogumisel ja vahetamisel, leidub sotsiaaleluruumide vajaduse ja sotsiaaleluruumide arvu asjakohasuse hindamiseks endiselt vaid piiratud tõendeid. Ennetatav ja välditav suremus püsib väga suur ning vilets esmatasandi arstiabi (muu hulgas töötajate puuduse tõttu) soodustab veelgi olukorda, kus patsiendid koonduvad haiglatesse, ehkki see ei ole tingimata vajalik – selline suundumus ole kulutõhus ning see piirab varajase sekkumise võimalusi. Pikaajaline hooldus ja sotsiaalteenused ei ole ikka veel piisavalt kättesaadavad. Eelkõige kehtib see koduhoolduse ja mitteiluruumides osutatavate kogukonnapõhise hoolduse teenuste kohta, mis aitavad puuetega inimestel elada iseseisvat elu. See lükkab deinstitutionaliseerimise protsessi edasi. Nende probleemide lahendamine aitaks toetada ka ülespoole suunatud sotsiaalset lähenemist kooskõlas komisjoni talituste teise etapi riigianalüüsiga, mis põhineb sotsiaalse lähenemise raamistikul²⁰. Rumeeniale tuleks kasuks, kui ta parandaks oma sotsiaalkaitseüsteemi katvust ja piisavust, ka füüsilisest isikust ettevõtjate, sealhulgas põllumajandustootjate jaoks, tõhustaks valitsemistasandite vahelist koordineerimist ning teeks täiendavaid investeeringuid teenuste kättesaadavusse, et vähendada vaesust ja edendada sotsiaalset kaasatust.

²⁰ [SWD\(2026\) 122 – Sotsiaalset lähenemist käsitlev teise etapi riigianalüüs, mis on tehtud kooskõlas sotsiaalse lähenemise raamistikuga, 2026.](#)

- (34) Võttes arvesse komisjoni põhjalikku analüüsi ja ülemäärase tasakaalustamatuse olemasolu käsitlevaid järeldusi, kajastuvad määruse (EL) nr 1176/2011 artikli 6 alusel antud soovitusel soovitusel 1, 2 ja 3. Soovitusel 1 osutatud poliitikameetmed aitavad vähendada valitsemissektori suure eelarvepuudujäägi ja maksebilansi jooksevkonto puudujäägiga seotud haavatavust. Soovitusel 2 ja 3 osutatud poliitikameetmed aitavad tulla toime konkurentsivõimega seotud haavatavusega,

SOOVITAB Rumeenial võtta 2026. ja 2027. aastal järgmisi meetmeid.

1. Pidada jätkuvat kinni nõukogu poolt 8. juulil 2025 soovitatud netokulude maksimaalsetest kasvumääradest, et kõrvaldada valitsemissektori ülemäärane eelarvepuudujääk. Tugevdada kaitsekulutusi ja -valmidust, tagades samal ajal kulutuste tõhususe ja kohandades järk-järgult eelarvet, et säilitada struktuurselt suuremad kaitsekulutused. Tagada, et kõik energiahindade tõusu mõju leevendamiseks võetud meetmed on ajutised, suunatud vähekaitstud leibkondade kaitsmisele või energiamahukate ettevõtete vajaduste rahuldamisele, säilitavad stiimulid energiasäästuks ning et nende eelarvekulud on kooskõlas ELi eelarveraamistiku kohaste kohustustega. Võtta täiendavaid otsustavaid meetmeid riigi rahanduse jätkusuutlikkuse tagamiseks, sealhulgas viia täielikult ellu üld- ja eripensionireformid, kavandada ja rakendada avaliku sektori palkade reform, mis soodustab eelarve konsolideerimist ja suuremat õiglust, ning tugevdada eelarvemenetlusi, et tagada parem kontroll avaliku sektori investeeringute üle. Suurendada üldist maksude kogumist osakaaluna SKPst, keskendudes käibemaksu- ja äriühingu tulumaksu puudujääkide kõrvaldamisele.
2. Tagada taaste- ja vastupidavusraha raames rakendatavate reformide ja investeeringute järjepidevus. Säilitada ühtekuuluvuspoliitika programmide rakendamise hoog, tuginedes vajaduse korral ühtekuuluvuspoliitika raamistiku vahendamise käigus vahendite strateegilistele prioriteetidele ümberjaotamisele ja raamistikus ette nähtud paindlikkusele.
3. Soodustada konkurentsivõimet ja vähendada territoriaalseid erinevusi, edendades erainvesteeringuid, muu hulgas teadusuuringutesse ja innovatsiooni, ning tagades usaldusväärsed pikaajalised avaliku sektori investeeringud teadus- ja arendustegevusse. Parandada nõuetekohase sidusrühmadega konsulteerimise, tõhusate mõjuhindangute ja ühtlustatud haldusmenetluste abil avaliku halduse kvaliteeti ja tõhusust kõigil valitsustasanditel ja nende vahel, samuti avalike teenuste digitaliseerimist ning otsuste tegemise prognoositavust ja kvaliteeti. Tugevdada riigi osalusega ettevõtete üldjuhtimise raamistiku rakendamist, edendades samal ajal sektori majanduslikku tõhusust ja ratsionaliseerimist. Tagada – muu hulgas tõhusate hankemenetluste kaudu – küpsete avaliku sektori investeeringute õigeaegne tegemine. Hõlbustada investeeringuid keskkonnataristusse ning kestlikusse ja ohutusse transporti, muu hulgas selleks, et suurendada äärealade ja maapiirkondade ühendatust ning kliimakerksust.
4. Vähendada veelgi energeetikasektori süsinikuheidet, suurendades elektrisüsteemi paindlikkust ja võrguvõimsust, kiirendades taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu ning tõhustades piiriüleseid ühendusi ja elektrikaubandust. Suurendada taastuenergia osakaalu ning ajakohastada kaugkütte tootmist ja seotud taristut, et see vastaks rangetele tõhususstandarditele, hoogustada hoonete energiatõhusaks renoveerimist ja kaotada küttesektoris järk-järgult fossiilkütuste toetused.
5. Suurendada alaesindatud rühmade osalust tööturul, parandades aktiivse tööturupoliitika tõhusust, töökohtade ligipääsetavust ning alushariduses ja lapsehoius

osalemist. Tegeleda oskuste nappuse probleemiga, vähendades haridussüsteemist varakult lahkumist, edendades põhioskusi ja tööturu jaoks olulisi oskusi (muu hulgas pideva täiskasvanuõppe kaudu), suurendades kutsehariduse ja -õppe tulemuslikkust ning rakendades haridus- ja oskuste poliitikas (eelkõige maapiirkondades) parimal viisil oskuste prognoosimist.

6. Vähendada vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse riske, laiendades sotsiaalkaitset ja parandades selle tõhusust, sealhulgas tagades parema juurdepääsu kvaliteetsetele teenustele ning keskendudes seejuures esmatasandi ja ennetavale tervishoiule, pikaajalisele hooldusele, sotsiaal-, haridus- ja tööhõiveteenustele (eelkõige ebasoodsas olukorras olevate rühmade jaoks), ent säilitades samal ajal riigi rahanduse jätkusuutlikkuse.

Brüssel,

*Nõukogu nimel
eesistuja*